

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA THƯ VIỆN - THÔNG TIN

XỬ LÝ NỘI DUNG TÀI LIỆU
TẠI TRUNG TÂM THÔNG TIN - THƯ VIỆN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI

GIẢNG VIÊN HƯỚNG DẪN : TH.s. ĐÌNH THÚY QUỲNH

SINH VIÊN THỰC HIỆN : NGUYỄN THỊ TƯ OANH

LỚP

: TV 43B

HÀ NỘI - 2015

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành khóa luận này, em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới Thạc sỹ Đinh Thúy Quỳnh – Giảng viên khoa Thư viện thông tin trường Đại học Văn hóa Hà Nội. Cô là người đã tận tình hướng dẫn em trong suốt quá trình thực hiện đề tài.

Em xin chân thành cảm ơn quý thầy cô trong khoa Thư viện Thông tin, trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã nhiệt tình chỉ dạy, truyền đạt kiến thức cho em trong suốt bốn năm theo học tại trường. Với vốn kiến thức tiếp thu được trong quá trình học tập không chỉ là nền tảng cho em trong quá trình thực hiện khóa luận mà còn là hành trang quý báu để em bước vào đời một cách vững chắc và tự tin.

Em xin gửi lời cảm ơn tới Ban Giám đốc cùng tập thể cán bộ thư viện tại Trung tâm Thông tin thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã tạo điều kiện giúp đỡ em trong quá trình khảo sát, điều tra, thu thập ý kiến để em có thể hoàn thành khóa luận của mình.

Trong quá trình thực hiện, do thời gian và trình độ có hạn nên khóa luận chắc chắn không thể tránh khỏi những sai sót. Em rất mong nhận được sự quan tâm của quý thầy cô và các bạn để khóa luận được hoàn chỉnh hơn.

Em xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội, ngày 14 tháng 5 năm 2015

Sinh viên

Nguyễn Thị Tư Oanh

MỤC LỤC

DANH MỤC BẢNG CHỮ VIẾT TẮT	Error! Bookmark not defined.
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, BẢNG BIỂU, HÌNH VẼ.....	Error! Bookmark not defined.
MỞ ĐẦU	6
Chương 1: XỬ LÝ NỘI DUNG TÀI LIỆU VỚI HOẠT ĐỘNG THÔNG TIN THƯ VIỆN TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI.....	10
1.1. Cơ sở lý luận về xử lý nội dung tài liệu	10
1.1.1. Các khái niệm.....	10
1.1.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng xử lý nội dung tài liệu	11
1.1.3. Yêu cầu đối với xử lý nội dung tài liệu	14
1.2. Trung tâm Thông tin – Thư viện Trường Đại học Văn hóa Hà Nội với công tác xử lý nội dung tài liệu.....	15
1.2.1. Khái quát về Trung tâm Thông tin – Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội.....	15
1.2.2. Vai trò của xử lý nội dung tài liệu trong hoạt động của Trung tâm Thông tin – Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội.....	20
Chương 2: THỰC TRẠNG XỬ LÝ NỘI DUNG TÀI LIỆU TẠI TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI	23
2.1. Phân loại tài liệu	23
2.1.1. Công cụ phân loại.....	23
2.1.2. Quy trình phân loại.....	28
2.1.3. Đánh giá chất lượng	37
2.1.4. Nhận xét	42
2.2. Định từ khóa	43
2.2.1. Công cụ định từ khóa	43
2.2.2. Quy trình định từ khóa.....	44

2.2.3. Đánh giá chất lượng công tác định từ khóa.....	48
2.1.4. Nhận xét.....	54
2.3. Tóm tắt nội dung tài liệu.....	55
2.3.1. Quy trình tóm tắt	55
2.3.3. Nhận xét.....	66
Chương 3: GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ XỬ LÝ NỘI DUNG TÀI LIỆU TẠI TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI.....	67
3.1. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực	67
3.2. Cải tiến và bổ sung công cụ tra cứu.....	68
3.3. Hoàn thiện và nâng cao chất lượng sản phẩm thông tin	69
3.4. Đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin	70
3.5. Xây dựng và mở rộng đội ngũ cộng tác viên.....	71
KẾT LUẬN.....	73
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	75

MỞ ĐẦU

1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI

Cuộc cách mạng khoa học kỹ thuật với những thành tựu mà nó đạt được đã dẫn tới hiện tượng bùng nổ thông tin vô cùng mạnh mẽ, một khối lượng lớn các tài liệu, thông tin ra đời mà chưa được kiểm soát chặt chẽ đã tác động sâu sắc tới nhiều hoạt động của xã hội: kinh tế, chính trị, văn hóa.... Trước hiện tượng này, thư viện – một trong những kênh cung cấp thông tin có tổ chức và khoa học càng phải khẳng định được vai trò quan trọng của mình trong việc cung cấp, đáp ứng các yêu cầu thông tin chuyên nghiệp của xã hội, góp phần truyền bá tri thức của nhân loại.

Để ngày một nâng cao chất lượng phục vụ bạn đọc, đáp ứng kịp thời các nhu cầu thiết yếu của độc giả, các trung tâm thông tin thư viện phải làm tốt các chức năng và nhiệm vụ của mình, hoàn thiện và nâng cao chất lượng từng công đoạn trong dây chuyền thông tin tư liệu, từ công đoạn bổ sung, xử lý tài liệu tới các công đoạn khác như kiểm kê, thanh lý, phục vụ bạn đọc..... Trong công tác nghiệp vụ, mỗi công đoạn đều giữ một vai trò chủ chốt riêng, có ảnh hưởng quan trọng tới hoạt động của một trung tâm thông tin thư viện. Bất kỳ một công đoạn nào nếu không được tiến hành một cách cẩn thận, tỉ mỉ có thể ảnh hưởng tới toàn bộ dây chuyền thông tin tư liệu của trung tâm thư viện đó.

Công tác xử lý nội dung tài liệu trong thư viện là một trong những khâu cơ bản và thiết yếu nhất, là một trong hai công đoạn chính của công tác xử lý tài liệu. Xử lý nội dung tài liệu được ví như một mắt xích quan trọng không thể thiếu trong toàn bộ hoạt động nghiệp vụ của một cơ quan thông tin thư viện. Một tài liệu bất kỳ khi được bổ sung vào thư viện đều phải trải qua công đoạn xử lý trước khi đưa ra phục vụ bạn đọc, ngoài việc xử lý hình thức bằng

các phương pháp mô tả tính chất vật lý thì công đoạn xử lý nội dung cũng được tiến hành một cách tỉ mỉ, cẩn thận qua việc phân loại, định chủ đề, từ khóa và làm tóm tắt, tổng quan....

Công tác xử lý nội dung tài liệu giúp thư viện tổ chức, sắp xếp kho sách theo các môn ngành tri thức, chủ đề, nội dung khác nhau nhằm phục vụ tốt hơn nhu cầu thông tin đa dạng và phức tạp của độc giả. Các thông tin phản ánh trong tài liệu nếu được xử lý một cách chuẩn xác không chỉ đáp ứng tốt nhu cầu của độc giả, mà còn góp phần tăng cường khả năng phát triển của mỗi thư viện, khả năng chia sẻ nguồn lực thông tin giữa các thư viện và xa hơn nữa là thúc đẩy sự phát triển kinh tế, xã hội.

Trung tâm Thông tin - Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội (sau đây được gọi là Trung tâm thư viện) là đơn vị trọng yếu của nhà trường, là giảng đường thứ hai trong phương pháp học tập mới: Tự học gắn liền với thư viện. Công tác xử lý tài liệu của thư viện luôn được chú trọng, quan tâm, đặc biệt là khâu xử lý nội dung tài liệu, bởi công tác này có tác động và ảnh hưởng trực tiếp tới chất lượng phục vụ bạn đọc của Trung tâm thư viện.

Nhận thấy vai trò to lớn của công tác xử lý nội dung tài liệu đối với hoạt động của Trung tâm thư viện, đồng thời với mong muốn tìm hiểu thực trạng hoạt động của công tác này, em đã lựa chọn đề tài ***“Xử lý nội dung tài liệu tại Trung tâm Thông tin – Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội”*** làm đề tài nghiên cứu của mình.

2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU

Đề tài đi sâu tìm hiểu thực trạng công tác xử lý nội dung tài liệu tại Trung tâm Thông tin – Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội, vai trò của xử lý nội dung tài liệu đối với hoạt động của Trung tâm thư viện, từ đó đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác xử lý nội dung tài liệu của Trung tâm Thông tin – Thư viện.

3. ĐỐI TƯỢNG, PHẠM VI NGHIÊN CỨU

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Công tác xử lý nội dung tài liệu tại Trung tâm Thông tin – Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Không gian: Trung tâm Thông tin – Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội

Thời gian: từ năm 2014 đến năm 2015.

4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Trong quá trình thực hiện đề tài này, tác giả đã sử dụng tổng hợp các phương pháp: Quan sát thực tế, thực hành, nghiên cứu, phân tích tài liệu, dữ liệu; tham khảo – trao đổi ý kiến với cán bộ thư viện tại Trung tâm Thông tin thư viện

Phương pháp quan sát thực tế: Quan sát tình hình tài liệu khi được bổ sung về thư viện sẽ được tiến hành xử lý theo phương pháp và cách thức như thế nào? Quy trình xử lý ra sao? Các tài liệu sau khi được xử lý thuộc những môn loại nào, chủ đề nào, từ khóa của các tài liệu đó là gì? Bạn đọc có thể tra tìm tài liệu theo những từ khóa, chủ đề, ký hiệu phân loại đã được cán bộ thư viện xử lý hay không?

Phương pháp nghiên cứu, phân tích: Sau khi các tài liệu được xử lý nội dung cẩn thận sẽ tiến hành nghiên cứu việc xử lý đó có bám sát các công cụ, phương tiện như bảng phân loại, bảng đề mục chủ đề hay bộ từ khóa không? Các tài liệu được xử lý thuộc lớp phân loại, chủ đề nào nhiều nhất? Việc tóm tắt nội dung có đảm bảo các nguyên tắc trong khi làm tóm tắt không? Có đáp ứng được nhu cầu tra cứu tin của bạn đọc không?

Phương pháp tham khảo (thông qua việc trao đổi, tham khảo, phỏng vấn) với tập thể cán bộ tại Trung tâm Thông tin - Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội.

5. CẤU TRÚC KHÓA LUẬN

Ngoài Lời mở đầu (04 trang), Kết luận (02 trang), Tài liệu tham khảo, nội dung chính của Khóa luận được chia làm 3 chương:

Chương 1: Xử lý nội dung tài liệu với hoạt động thông tin thư viện tại trường Đại học Văn hóa Hà Nội.

Chương 2: Thực trạng xử lý nội dung tài liệu tại Trung tâm Thông tin Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội

Chương 3: Giải pháp nâng cao hiệu quả xử lý nội dung tài liệu tại Trung tâm Thông tin Thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Trần Xuân Bản (2008), *Tìm hiểu công tác mô tả nội dung tài liệu tại Thư viện trường Đại học Ngoại thương*, Luận văn Thạc sỹ Khoa học thư viện, lưu tại thư viện trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
2. Lê Thị Thúy Hiền (2009), *Bài giảng Định chủ đề và định từ khóa*, Hà Nội
3. Vũ Dương Thúy Ngà, Vũ Thúy Bình (2008), *Định chủ đề và định từ khóa tài liệu: Giáo trình dùng cho sinh viên đại học và cao đẳng ngành Thư viện – Thông tin học*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.
4. Vũ Dương Thúy Ngà (2009), *Phân loại tài liệu*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội.
5. Đinh Thúy Quỳnh (2009), *Bài giảng phân loại tài liệu*, Hà Nội
6. Đoàn Phan Tân (2006), *Thông tin học: Giáo trình đại học, cao đẳng thư viện*, Nxb Đại học Quốc gia, Hà Nội
7. Thư viện Quốc gia Việt Nam (2002), *Bảng phân loại: Dùng cho các thư viện khoa học tổng hợp*, Hà Nội
8. Thư viện Quốc gia Việt Nam (2005), *Bộ Từ khóa*, Hà Nội
9. Nguyễn Yến Vân, Vũ Dương Thúy Ngà (2008), *Thư viện học đại cương*, trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
10. Lê Văn Viết (2000), *Cẩm nang nghề thư viện*, Nxb. Văn hóa thông tin, Hà Nội.

<http://lib.qtttc.edu.vn/modules.php?name=News&op=viewst&sid=171>

<http://huc.edu.vn/vi/html/id23/Trung-tam-thong-tin---thu-vien/>

<http://nlv.gov.vn/>